

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 26. junija 1878.

Obseg: Dobro pleme — živinoreji velik dobiček. — Odprto pismo družbe kmetijske Kranjske planinarjem v Bohinji in Tominu o umnem mlekarstvu in sirarstvu. — Še enkrat: Ali so kamniti tabernakeljni dobri ali ne? — Storžič. — Na Pehlicah. (Dal.) — Iz govora dr. Vošnjaka v shodu slovenskih volileev v Žavcu. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Dobro pleme — velik dobiček.

Pogovor nekaterih gospodarjev z učiteljem na kmetih.

Spomlad nam je letos mila bila; izrastlo nam je mnogo sená, ugodno vreme pa nam je pomaglo, da smo obilni pridelek srečno spravili domú. Živinici naši tedaj ne bode manjkalo dobre krme. Mislím, možje, da bi zdaj čas bil prevdariti: ali imamo za naše krave lepega in za pleme dobro pripravnega bika?

Tako je izvedeni in za napredek kmetijstva vneti učitelj B. govoril gospodarjem, ki so okoli njega sedeli pod lipo.

Ne moremo se pač hvaliti z grajščinskim bikom, pa še dobro, da tega imamo za 56 kravic naše vasi — odgovorí na to eden izmed pričujočih gospodarjev.

Na to poprime učitelj zopet besedo in pravi: Menim, da vam ni treba še le na dolgo in široko dokazovati, koliko je ležeče na dobrem biku, po katerem se veliko dá zboljšati zárod, da pridejo večja, lepša in bolja teleta na svet. To gotovo veste vi tako dobro, kakor vem jaz. In le čuditi se je, da ne spoznavajo tacega dobička dandanes že vsi kmetovalci in da, če tudi imajo lepe krave, so zadovoljni z vsako bikovsko pokveko. Le zanikernost, kakor pri marsikaterih drugih rečéh, je tudi tukaj kriva napéne živinoreje.

O tem imate res prav, gospod učitelj, da dober in domačemu plemenu primerno velik bik nareja teleta, ki jih mesár za 5 in še več goldinarjev dražje plačuje, kakor druga. Tega sem se sam prepričal pri svojem bratrancu v Š., kjer imajo bika, ki je bil predlanskim kupljen od družbe kmetijske. Očiten je res dobiček, če ima gospodar kake 3 ali 4 krave, da si po takem letu in dan že precej pridobí pri teletih.

Veseli me, da slišim take pametne besede med vami — reče učitelj. Jaz bi temu le še dodal to, da po slabih bikih več krav jalovih ostane, ali da jih morajo 4 ali 5krat k biku gnati, ki se po takem za četrt leta kasneje ubrejijo, večkrat tudi zvržejo, česar krivi so mnogokrat tudi biki. Pa tudi to ni izmišljena stvar, da krave po lepem teletu bolje molzejo kakor po revnem živinčetu.

Če je vse to res, kar nam pripovedujete — se oglasi drug gospodar — se kmetje pač s pametjo kregamo, da ne iščemo dobrih juncev. Le to je žaltova, da nimamo denarja si omisliti takega blagá!

Kar eden ne zmore, jih zmore več skupaj — to je pač že znana stvar, in zato menda bode, kakor smo v „Novicah“ brali, kmetijska družba prihodnjemu deželnemu zboru predložila nasvèt, naj izdela postavo, po kateri naj se občinam naklada dolžnost, da si vsaka soseska omisli pripravnega junca ali po večem številu krav tudi več juncev za pleme.

Prijatelj! tudi brez take postave, ki jo kmetijska družba namerava in katero imajo že v nekaterih drugih deželah — seže učitelj z besedo vmes — bi môgli pametni kmetovalci sami do dobrega bika za pleme priti, in to brez silnih stroškov. Naj vam to bolj na drobno razložim. Brez velicnih stroškov, ki bi zadeli enega gospodarja, se dá dober bik kupiti tako, da tisti živinorejci, kateri imajo krave, po številu svojih krav zložijo za nakup bika potrebni denar. Če je, na priliko, bik za pleme namenjen 50 kravam in ta bik veljá 150 gold., bi po takem en gospodar za vsako svojo kravo za nakup tega bika moral donesti 3 goldinarje. Če pa bi bilo 80 krav (in to je najviše število krav za enega bika po umni živinoreji), znašalo bi plačilo za vsacega gospodarja še manj. Tako kupljenega bika prevzame eden izmed dotičnih sosedov v oskrbovanje, ali pa se vsi ti sodeležniki poredoma vrstijo v oskrbovanji. Da se tak plemenski bik dobro glešta in čedno drží, se ve da bi moralo veljati za glavno zapoved. Dalje bi moral vsak deležnik plemenskega bika po številu krav za krmo njegovo donašati potrebnega sená in nekoliko ovsa. Za trud oskrbovanja in za steljo ostane gnoj tistemu, v čegar hlevu je bik. Da so nekaj naši predniki po enega bika ali več bikov skup redili, to nam kaže še dandanes imé tacih senožet, ki so se imenovali bikovine (bikovne*). Ko pa se dosluženi plemenski bik prodá mesarju, se drug kupi namesti njega, to pa, za kolikor več se je prodal kakor kupil, se razdelí med sodeležnike po številu krav. Po tej poti se dá dober bik za celo sosesko skupaj omisliti in dober kup rediti.

Lejte! saj je res to pametno — slišimo več gospodarjev rêči.

Kaj pa bodo zanikerneži rekli? — To ni za nas — se oglasi Burežev Jurij in gre v krčmo, kjer še tisti večer zapije pol tega, kar bi moral za bika doplačati, katerega bi sosesčani skupaj imeli.

*) To ime se je res še do današnjega dne ohranilo. Če bi nam kdo, komur je kaj več o bikovinah znano ali kdor kaj več o njih pozvedeti more, kako je bila ta stvar vredjena, zeló bi nam vstregel s zgodovino te starodavne naprave. Vred.